

OBSAH

ÚVODNÍ POZNÁMKA	7
1. VYMEZENÍ OBORU, HISTORIE A SOUČASNOST PSYCHOTERAPIE	11
1.1 Vymezení oboru psychoterapie	11
1.2 Psychoterapeutické myšlení v dějinách člověka.	21
1.3 Vznik, vývoj a současný stav psychoterapie.	29
2. ČTYŘI DŮLEŽITÉ PSYCHOTERAPEUTICKÉ SMĚRY	42
2.1 Rogersovská psychoterapie	42
2.2 Kognitivně-behaviorální psychoterapie.	49
2.3 Psychoanalytická psychoterapie	54
2.4 Systemická psychoterapie.	61
3. TEORETICKÉ A PRAKTICKÉ STRÁNKY PSYCHOTERAPIE	67
3.1 Formy (uspořádání) psychoterapie	67
3.1.1 Psychoterapie individuální	67
3.1.2 Psychoterapie skupinová (včetně rodinné)	69
3.1.3 Léčebné společenství.	71
3.2 Prostředky (metody, způsoby, postupy) psychoterapie	73
3.2.1 Psychoterapeutický rozhovor.	73
3.2.2 Psychodrama	76
3.2.3 Psychogymnastika	77
3.2.4 Relaxační metody	78
3.2.5 Zaostřování – tělesně zakotvené prožívání (focusing)	80
3.2.6 Katatymní prožívání obrazů	81
3.2.7 Práce se sny.	83
3.3 Psychoterapeutický vztah a psychoterapeutický proces	87
3.3.1 Psychoterapeutický vztah	87
3.3.2 Psychoterapeutický proces	100
3.4 Problematika změny a cílů léčby	106
3.4.1 Změna osobnosti a projevu člověka	106
3.4.2 Cíle a výsledky psychoterapie	112
3.5 Účinné faktory psychoterapie	115
3.5.1 Obecné (nespecifické) účinné faktory psychoterapie.	118
3.5.2 Specifické účinné faktory psychoterapie	119

4. OSOBNOST PSYCHOTERAPEUTA	125
4.1 Žádoucí charakteristiky osobnosti terapeuta	126
4.2 Optimální vztahová nabídka	128
5. APLIKAČNÍ OBLASTI PSYCHOTERAPIE	131
5.1 Psychoterapie jako prevence	131
5.1.1 Jednorázový psychoterapeutický rozhovor	132
5.1.2 Duševní krize, psychoterapeutická první pomoc a krizová intervence	135
5.1.3 Psychoterapeutické vedení znásilněných adolescentních dívek	144
5.1.4 Psychologický postoj a přístup	146
5.1.5 Psychologické vedení závažně nemocných a jejich rodin	151
5.1.6 Sdělování nepříznivé zprávy pacientům a jejich rodinám	152
5.1.7 Agresivita a psychologický přístup	156
5.2 Psychoterapie jako léčba	160
5.2.1 Psychoterapie dětí	162
5.2.2 Psychoterapie v období dospívání	166
5.2.3 Psychoterapie dospělých	174
5.2.4 Psychoterapie u starších osob	194
5.3 Psychoterapie jako rehabilitace	196
5.3.1 Kvalita života	198
5.3.2 Psychoterapeutické vedení nemocných po cévní mozkové příhodě	201
5.3.3 Psychoterapeutické vedení nemocných s nádorovým onemocněním	208
6. VZDĚLÁVÁNÍ V PSYCHOTERAPII	215
6.1 Náplň psychoterapeutického vzdělávání	216
6.2 Požadavky na vzdělávací programy	218
7. ETIKA A PSYCHOTERAPIE	221
7.1 Etické zásady České psychoterapeutické společnosti ČLS JEP	224
7.2 Etické zásady pro evropské psychoterapeuty – návrh evropské asociace pro psychoterapii (EAP)	227
8. PSYCHOTERAPIE, SOCIOTERAPIE A FARMAKOTERAPIE	238
8.1 Socioterapie	239
8.1.1 Vztah psychoterapie a socioterapie	240
8.2 Farmakoterapie	241
8.2.1 Vztah psychoterapie a farmakoterapie při léčbě poruch zdraví nezařazovaných mezi duševní a behaviorální poruchy	244
8.2.2 Vztah psychoterapie a psychofarmakoterapie při léčbě psychiatricky nemocných	247
LITERATURA	251
SEZNAM VYOBRAZENÍ	254
REJSTŘÍK VĚCNÝ	255
REJSTŘÍK JMENNÝ	261